

گردآوری و ترجمه علیرضا عشقی

(al_eshqi@yahoo.com)

مبحث ویرتووز اوازنده ماهر و استاد مسلم (Virtuoso) از سال‌ها پیش از این‌که چیزی به نام صنعت موسیقی پدید آید و قبل از آن‌که موسیقی ضبط شده باشد وجود داشته است و اکثراً فقط به موزیسین‌های برجسته و طراز اول موسیقی کلاسیک، مثل باگالینی و استراوینسکی، و بعدها در دنیای Jazz به موزیسین‌هایی مثل Louis Armstrong و Miles Davis و Charlie Parker و Armstrong اطلاق می‌شده است. در دنیای موسیقی راک، که عمرش در حدود پنجاه سال می‌رسد ویرتووزهای کسی وجود دارند که کارشان تفاوت‌های زیادی باهم دارد. Jimi Hendrix شاید اولین آن‌ها باشد که راه را برای کسانی مثل Edward Van Hellen و Michael Hedges هموار کرد؛ موزیسین‌هایی که دید و لحن و تلقی صریح‌شان نسبت به سازشان از تبار موسیقی کلاسیک گذشته تبعیت نمی‌کرد. اما به‌جای آن افق جدیدی را در موسیقی گشودند که با به‌انجام رسانیدن آن، نحوه دریافت و فهم ما را نسبت به موسیقی تغییر دادند. Steve Vai بخشی از این سنت است. یعنی از محدود کسانی که همگان او را به‌عنوان یک ویرتووز حقیقی می‌شناسند. در نسلی که تعدادی باورکردنی موزیسین ماره که بیشتر از هر زمانی موسیقی می‌سازند. با توجه به این‌که جایگاه موسیقی حرفه‌یی به واسطه تاریخ طولانی‌اش و تنوع و گوناگونی‌اش در مقطع زمان، بسیار پیچیده و سرگردان است. تمام این عناصر از استیو وای شغفیت منحصر به فرد و جالبی می‌سازد که همواره از توقف و سکون و درجا زدن سرپا زده است و نمی‌توان او را در یک سبک یا کلیشه محدود کرد. او جانوری است که شاید خودش هم تعداد دقیق قطعات ضبط شده و آلبوم‌هایی را که در آن‌ها حضور داشته نداند. در عالم راک نام او را می‌توان در کنار بزرگانی مثل David Lee, Joe Satriani, Frank Zappa, Al Alice Cooper, David Coverdale, Roth, Stu, Chick Corea, Ry Cooder, Dimeola Terry Bozzio و Hamm جای داد. او با این‌که یکی از پرمشغله‌ترین گیتاریست‌های کنونی دنیاست. در کنار حرفه‌اش به پرورش زنبور عسل نیز می‌پردازد.

Steve Vai

یادم بیاید در موسیقی بودم، او در توجوهی به‌واسطه آشنایی با موسیقی گیتی چون Jimi Alice و Deep Purple Led Zeppelin Hendrix Cooper به گیتار راک علاقمند شد و در دبیرستان نزد هم‌درسمی برترتزش Joe Satriani که در آن محل گیتارست شناخته شده‌یی بود به فراگیری درس‌های گیتار پرداخت. او برای هر جلسه ۵ دلار می‌پرداخت و پس از مدتی توانست کسی را پیدا کند

موسیقی علاقمند شد. او در سن ۶ سالگی شروع به نواختن Organ کرد و در ۱۰ سالگی به نواختن آکاردئون پرداخت. می‌گوید: «من هیچ‌وقت وارد موسیقی نشدم، من از همان اول قبل از زمانی که

Steven Siro Vai در ۶ ژوئن ۱۹۶۰ در بیمارستان Nassau County در نیویورک به دنیا آمد و در محله Carle Place در Long Island نیویورک بزرگ شد. در سنین پایین از طریق خواهرش به

هم از نظر منتقدان با شکست روبرو شد. به همین دلیل استیو با آلبوم *Allen Love Secrets (EP)* در سال ۱۹۹۵ دوساره به همان سبک تمام *instrumental* اولین خود بازگشت. آهنگ *Surrender* از این آلبوم نامزد جایزه گرمی در بهترین اجرای راک *instrumental* شد. در نیمه دوم دهه نود او به انتشار آثار افرادی پرداخت. در سال ۱۹۹۶ آلبوم *Fire Garden* در ۱۹۹۸ *Flex-Able* *Leftovers* (اجرای دوساره‌ای از دوسمین آلبوم انفرادی‌اش به‌علاوه چند آهنگ جدید) و در سال ۱۹۹۹ آلبوم *The Ultra Zone* که آهنگ *Window to the Soul* از این آلبوم نامزد جایزه گرمی به بهترین اجرای راک *instrumental* شد.

در اواخر دهه نود استیو به همراه دوست قدیمی‌اش چوسترلانی شروع به برگزاری تورهایی به‌همراه یک گیتاریست سوم متغیر در سراسر جهان کردند که *G3* معروف شد. در سال ۱۹۹۷ آلبوم *Live in Concert* *G3*: شامل یکی از اجزای *G3* به همراه *Eric Johnson* منتشر شد که استیو برای آهنگ *For the Love of God* و چو به‌خاطر آهنگ *Summer Song* نامزد جایزه گرمی بهترین اجرای راک *instrumental* شدند.

در ابتدای هزاره جدید آلبوم جدیدی از استیو به‌نام *7th Son: Enchanting Guitar* در سال ۲۰۰۰ منتشر شد و به دنبال آن در سال ۲۰۰۱ اولین آلبوم *live* او با نام *Alive in an Ultra World* روانه بازار شد که آهنگ *Whispering a Prayer* از این آلبوم برای بهترین اجرای راک *instrumental* نامزد جایزه گرمی شد. آخرین آلبوم انفرادی او *The Elusive* *Light and Sound, Vol. 1* است که در سال ۲۰۰۲ منتشر شده است.

در طول مدتی که استیو در حیطه موسیقی راک فعالیت داشته، دفعات متعددی به‌عنوان نوازنده مهمان در کارهای هنرمندان دیگر شرکت داشته است. □

پانوشته‌ها:

۱. گیتار نارای شن سیم است که کوک آن از صدای زیر به بم عبارت است از *E, A, D, G, B, E*. گیتار هفت سیمی یک سیم اضافه با کوک *B* دارد که بعد از بهترین سیم گیتارهای معمولی یعنی *E* قرار می‌گیرد و فرتیب کوک سیم‌ها به‌صورت زیر درمی‌آید: *B, E, A, D, G, B, E*.
 ۲. برای اطلاع بیشتر نسبت به تورهای *G3* می‌توانید به معرفی *Joe Satriani* در شماره قبیل مراجعه کنید.

یکی از دستاوتش برای پیوستن به گروه انفرادی جدید *David Lee Roth* خواننده هارد راک، که به بازی از گروه *Van Helen* جدا شده بود، دعوت شد. او دعوت را پذیرفت و گروه *Alcatraz* را ترک کرد. در سال ۱۹۸۶ اولین آلبوم *D.L.Roth* به‌نام *EatEm & Smile* منتشر شد و به یکی از بهترین‌های هارد راک بدل شد. استیو به‌واسطه نوازندگی در این آلبوم مورد تشویق بسیار قرار گرفت و تا یک سال سوزا محله‌های گیتار شد. *Skyscraper* دومین آلبوم *D.L.Roth* با همکاری استیو در سال ۱۹۸۸ منتشر شد. در همان سال *Dem 777 series* مجموعه گیتارهای جدیدش از طریق کمپانی *Ibanez* راهی بازار شد. او در این سال با *Plis Malocco* که دختری سوئدی‌ال‌اصل بود ازدواج کرد. یو پایتخت سال ۱۹۸۸ پس از تور *Roth* تصمیم به‌ترک گروه گرفت. او در همین حال که مشغول کار بر روی یک آلبوم انفرادی بود، از طرف یکی از همسرهای مطرح هسارد راک یعنی *Whitesnake* به سرپرستی و خوانندگی *David Coverdale* خواننده سابق گروه *Deep Purple* دعوت به همکاری شد. هدیه‌ای که او قبولش کرد اولین و تنها آلبوم به‌همراه این گروه *Slip of the Tongue* در سال ۱۹۸۹ منتشر شد. سال ۱۹۹۰ استیو سومین آلبوم انفرادی‌اش *Passion and Warfare* به‌عنوان اولین آلبوم به‌پایه رواج‌هایی بود که استیو هر چیز کهنی خود تجربه کرده بود. این آلبوم *instrumental* به‌طور بزرگ و قابل ملاحظه‌ای تبدیل شد و از کم‌ترین استیو به یکی از بزرگ‌ترین گیتارهای روز جهان بدل شد. آلبوم در همان سال سمره جایزه گرمی برای بهترین آلبوم *instrumental* شد. در همین سال استیو یک گیتار هفت سیمی توسط کمپانی *Ibanez* ساخت. اگرچه از این ساز در امتداد زیاد استقبال نشد ولی او اواسط دهه نود گیتارهای هفت سیمی *Korn* و *Black Sabbath* از این ساز برای دستیابی به صداهای خیلی بی‌استفاده کردند.

پس از وقفه نسبتاً طولانی در سال ۱۹۹۲ استیو اولین گروه راک به‌معنای واقعی‌اش را تشکیل داد و آن را *VAI* نامید. اعضای گروه عبارت بودند از *Devin Townsend* (خواننده)، *T.M. Stevens* (نوازنده *bass*) و *Terry Bozzio* (نوازنده درامز). اولین و تنها آلبوم گروه به‌نام *Sex & Religion* در سال ۱۹۹۳ راهی بازار شد. آلبوم هم از نظر تجاری و

تا باهم از جو ترس بگیرند تا بتوانند هر کدام *2/10* دلار بپردازند استیو تقریباً سه سال نزد جو به فریگیری گیتار پرداخت. او پس از دعوت در چند گروه محلی *Long Island* را ترک کرد و در سال ۱۹۷۸ در ۱۸ سالگی به مدرسه موسیقی برتلی رفت. استیو رفت و او در آن‌جا به‌عنوان یک دانش‌آموز اسادی از تکنیکی‌ترین نوازندگان *Frank Zappa* را برای گیتار مازنوسی کرد و یک کسی از آهنگ *Black Page* را برای خود *Zappa* فرستاد. *Zappa* شدیداً تحت‌تأثیر نوازندگی این گیتاریست جوان قرار گرفت و پس از ملاقاتی با او از او دعوت کرد که به گروهش بپیوندد.

به‌دلیل آن استیو جوان به‌همراه *Zappa* در تور سراسر جهان شرکت کرد و در آلبوم‌هایی مثل *You are What You and Tinsel Town Rebellion* *in* (۱۹۸۱)، *Ship Arriving Too Late* (۱۹۸۲)، *Man from Utopia* (۱۹۸۳) و *Them or Us* (۱۹۸۳) *Thing Fish* (۱۹۸۳) نوازندگی گیتار را برعهده داشت تا آن‌س که گروه *Zappa* را برای ادامه کار انفرادی ترک کرد. اولین کارهای انفرادی‌اش که خودش آن‌ها را تهیه کرده بود، ضبط و پخش کرد. این کارها دو آلبوم بودند به نامهای *Flex-Able* و *Flex-Able left over* که در سال ۱۹۸۲ منتشر شدند. هر دو این آلبوم استعداد و توانایی استیو را در نوازندگی گیتار و آهنگسازی نشان می‌داد که البته هنوز شدیداً تحت‌تأثیر *Frank Zappa* بود.

در سال ۱۹۸۵ استیو به‌گروه هارد راک *Alcatraz* که گیتاریستش *Yngwie Malmsteen* به‌نام *Alcatraz* به‌نام *Alcatraz* گروه را ترک کرده بود پیوست و در آلبوم *Chewing the Wax* که در سال ۱۹۸۶ به‌نام *Peace* حضور یافت. او در مورد اولین حضورش در گروه *Alcatraz* می‌گوید: هیچ‌وقت اولین حضورم در گروه را فراموش نمی‌کنم. یک‌روز وقت داشتم تا خود را برای اجرا آماده کنم. آن‌ها سه برنامه برای اجرا داشتند که اولی در *Riverside* کالیفرنیا بود. هیچ‌کدام از تماشاگران نمی‌دانستند که دیگر آلبومی در گروه نیست. اکثر آن‌ها برای دیدن آلبومی آمده بودند. یادم می‌آید که به صحنه نزدیک می‌شدم و نام او را صدا می‌زدند، باید قیافه آن‌ها را وقتی من را به جای او دیدند می‌دیدند. در همان سال استیو در فیلمی به‌نام *Crossroads* در نقش گیتاریست شیطان ظاهر شد که در دوئل پایان فیلم *Ralph Macchio* شکست خورد. در همان سال او از طرف